

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 262. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700591260384/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

- 175 *Obelisken*: en ægyptisk stenstøtte fra o. 1250 f.Kr., ført til Rom af kejser Augustus (63 f.Kr.-14 e.Kr.) som sejrstrofe. I 1589 opstillet på Piazza del Popolo. – *Via Felice*: fællesnavn for to (nu tre) gader i forlængelse af binneden: Via Sotina (se nt. s. 182) og Via della quatre fontane incl. Via Agostino Depretis (se nt. s. 138). Løber fra Den spanske Trappe mod sydost til kirken Santa Maria Maggiore.
- 176 *neapolitanisk*: fra Napoli, dvs. tjenstgørende hos kong Francesco II, jf. nt. s. 161
- 177 *østerrigsk Occupation*: I slutningen af 1850 besatte Øst- og Preussen, under pres fra den russiske zar, Holsten for at bringe en ende på Tredårskrigen, jf. nt. s. 62. Besættelsen ophørte i begyndelsen af 1852. – *en øgle*, fransk: reglementeret eller ordnet forhold [nl]
- 180 *Terrænet*: jordoverfladen. – *Cola di Rienzi*: (1313–54), en folkelig eventyrer, der i 1347 tog magten i Rom under titel af tribun. Under en ceremoni, hvor han kronede sig selv, tog han et renselsesbad i en døbefont, som man troede var blevet brugt ved Konstantin den Stores dåb. – *Constantin den Store*: (274–337), romersk kejser fra 306. Gav ved edikter i Milano år 313 de kristne religionsfrihed og lod sig selv døbe på dødslejet. – *Profanation*: vanhelligelse.
- 181 *skuffende Billeder*: illusioner. – *Casa Campini*: i dag Ciampino, et jernbaneknudepunkt ca. 15 km sydost for Roms centrum
- 182 *Via Sotina*: den nordvestlige forlængelse af Via della quatre fontane, jf. nt. s. 138. Løber fra Piazza Barberini til Den spanske Trappe. – *Liberkeole*: en uniformsjakke med lange skoder, beregnet for en herskabstjener eller -kusk.
- 183 *Capo le case*: Via di C.l.c. (husenes ophør) syd og sydost for Den spanske Trappe. I dag er den østlige del, hvor Axel og Salling følges, omgøbt til Via Francesco Crispi. – *Via del diale Marcell*: løber fra Piazza di Spagna mod sydost i retning af Quirinalhøjen.
- 185 *Palermo*: den største by på Sicilien.
- 186 *Hotel Muntsch*: hotel på Neuer Markt i den sydlige del af Wiens centrum. Eksisterer ikke længere
- 187 *Kärnthnerstrasse*: hovedgade inden for Wiens i 1860 endnu eksisterende volde. Førte fra centrum til den sydlige byport Kär(n)thner Thor. Hedder i dag Kär(n)thnerstrasse. – *Josephstadt*: forstad umiddelbart vest for Wiens volde; indlemmet i byen siden 1863.
- 188 *Mazzini(s) eller Kasinski(s)*: Giuseppe M. (1805–72), italiensk revolutionær, leder af organisationen Det unge Italien Lajos K. (1802–94), ungarsk politiker og revolutionshelt. Læstev Ungarn fra østtysk øverherredømme 1849, men blev nedkæmpet og gik i landflygtighed. Sammen organiserede M. og K. en europæisk revolutionskomité i London og rejste gennem agenter flere opstande, bla.: Italien. – *en plein discours* *à la suite*, fransk: midt i det 19. århundrede! – *En Kærlighedens Soldat*, ... henvisning til den romerske digter Ovidius Naso (43 f.Kr.–17 e.Kr.), i hvis digtsamling *Amores*, I. bog kap. 9, kærligheden sammenlignes med

- krig og soldatertjeneste. I vers 7 hedder det, at både soldaten og elskereren våger natten igennem og sover på jorden
- 189 *Cabriole*: let enspændervogn med kalesche. – i *Krig og Kjærlighed* ...: et mundheld, der stammer fra Miguel de Cervantes' roman *Don Quixote* (1605-15), 2. del kap. 21 – *Fitzing*: landligt distrikt vest for Wien, på skråningen af Wiener Wald. Først indlemmet i byen 1891. – *hundrede Cylden*: se n.t. s. 118. – *Mil*: ca. 7 1/2 km.
- 190 *Herskabsjæger*: en tjener, iført et særligt liber, gerne med fjerbusket hat. Hans opgave var specielt at betjene husherren, hjemme eller på køreture.
- 192 *Æren er det fejneste Træ i Skoven*: ordsprog, som findes i Peder Syv *All-mundelige Danske Ordsprog* 1 (1682), optrykt i *Danmarks gamle Ordsprog* VII:1, 94. Indeholder et ordsprog på træet ær, som er af ahornfamilien. Feir betyder fager, skøn. – *Poste restante*, fransk: forblivende post, dvs. post der ikke udbringes, men henlægges på posthuset til afhentning. – *Genf*: eller Genève, en by i det sydvestlige Schweiz på grænsen til Frankrig. Blev i det 16. årh. gennembrængt af den religiøse reformator Johan Calvins lære og erhvervede status som centrum for protestantismen i de fransktalende lande. – *souverain*: suveræn, dvs. fyrstelig, jf. n.t. s. 20.
- 193 *Gjard*, fransk: hensyn, høflighed. – *Salzburg*, by i den midt-vestlige del af det daværende østrigske kejserrige, lige på grænsen til Bayern (Tyskland) – *Böhmer*: mand fra Böhmen eller Tjekkiet, tjekkerne land omkring øvre Elben og dens bifloder. Hovedbyen er Prag. Var på Goldschmidts tid indlemmet i det østrigske kejserrige, i dag i Tjekkioslovakiet. – *Hussiter*(familie): tilhængere af den böhmske religiøse reformator Jan Hus, der i 1415 blev brændt som kætter. Hans død blev signalet til et oprør mod paven og den tysk-romerske kejser, som dengang beherskede Böhmen. De sidste rester af hussiterbevægelsen sluttede sig i 1727 til herrnhuternes brødreemigheder.
- 194 *Bruck an der Mur*. Alpeby ca. 125 km sydvest for Wien, beliggende på jernbanelinien til Triest/Venezia, jf. n.t. s. 120. – *St. Gilgen*: by ved St. Wolfgang-søen ca. 25 km øst for Salzburg.
- 195 *fem Cylden*: se n.t. s. 118
- 196 *Bayern*: sydtyisk kongerige (midt 1918), mod syd og øst grænsende op til det daværende østrigske kejserrige, som det i 1860'erne var tæt forbundet med. Støttede 1866 Østrig mod Preussen. – *Bodensøen*: største sø i Alperne, beliggende på grænsen mellem Bayern og Schweiz.
- 198 *hantad*: næsten.
- 199 *Og i en Kjørtel* ...: se n.t. s. 139.
- 200 *Mont Cenis*: pas i de vestlige Alper på grænsen mellem Frankrig og det daværende kongerige (Sardinien-)Piemont, som 1860/61 indgik i kongeriget Italien, jf. n.t. s. 124. – *Malta*: ø i Middelhavet syd for Sicilien. På Goldschmidts tid en engelsk kronkoloni – *Libanon*: bjergkæde nær den lilleasiatiske Middelhavskyst, på Goldschmidts tid i Osmannerriget, i dag i staten Libanon – *Genoa*: Genova, havneby ved Middelhavskysten i det